

«Россеини граждандарына - учуз да, тынгылы да жашуу журтла» деген баш магъаналы миллет проект жаны бла ведомстволар араны ишчи къауумну Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти 2006 жылда 30-чу октябрьде чыгарылган 139-УП номерли Указы бла къабыл этилген составына торленуи кийирюу юсонден Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти

УКАЗЫ

1. «Россеини граждандарына - учуз да, тынгылы да жашуу журтла» деген баш магъаналы миллет проект жаны бла ведомстволар араны ишчи къауумну «Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти 2006 жылда 18-чи февралда чыгарылган 21-УП номерли Указына, ол Указына кере къабыл этилген Советни къауумна «Россеини граждандарына - учуз да, тынгылы да жашуу журтла», «Агропромышленность комплексни айнытуу», «Саулук саклау», «Билим беруу» деген баш магъаналы миллет проектке жаны бла ведомстволар араны ишчи къауумланы составына торленуи кийирюу юсонден» Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти 2006 жылда 30-чу октябрьде чыгарылган 139-УП номерли Указы бла къабыл этилген составына былай торленуи кийирюу юсонден: а) В.В. Триединов Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Курулуш, жашуу журт-коммунальнй моик эмда отукъ-энергетика комплекс жаны бла комитетини председатели къошарга (ыразылыгына кере).

2. Бу Указ аныа къол салынган кюнден кючюне киреди. Къабарты-Малкъар Республиканы Президенти А.КАНОКОВ Нальчик шахар, 2009 жылда 30-чу октябрьде, №184-УП

КЪМР-НИ ПАРЛАМЕНТИНИ КОМИТЕТТЕРИНДЕ

Туризмни тийишлисича айныуна чекле чырмайдыла

КЪМР-НИ Парламентини Спорт эм туризм жаны бла комитетини кенгерилген жыйынууда «Къабарты-Малкъарда турист ишчи юсонден республиканы закон жашууда къолой бардырылганыкъ» сюзюктенди. Аны кенгерилген комитетчи Хусеини бардырланды. Жыйынууда Парламентини спикерини орунбасры Татьяна Саенко, республикада туризми айнытуу жууулы къуллукчула да къатышкандыла.

Белгиленген закон къалай тамалланганы юсонден депутатлагъа КЪМР-ни спорт эм туризм жаны бла министри Аслан Афаунов билдиргенди. Ол айтканга кере, туризми айнытуу, соргулга келгенде къоркунуусулукларын жалчытуу жаны бла торло-торлама, праволу акта, программа бардыла. Согъан жылда Къабарты-Малкъарда туризм адал солугъандыла. Битуде да биреу 316 миллион сом файдэ тошкенди, ол а бытырдан 15 проценте кепиде. Битуюлю бюджетке 102 миллион сом жыйылганды.

Туристлени иноклерини эм кеслерини къоркунуусулукларын жалчытуу аспам эс бурлады - солуу жерде миллионны бөлүмлери бардыла, Терс-Къолда траевтуик ачылганды, туризми объектлери от тошюуе къажуу сигнализацияла бла жалчытыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Магъаналы тема

Бу уллу аманлыкъны не мадар бла да тыярга

Игчилик къырларда асыры терк жайына баргандан жамауатны ырахатлыгына, миллетни саулуугуна да уллу къоркунуу тошкенди. Аны себепли кеп эттириу игчилени бла сыраны асырлыкъ болмагъанла сапарга эркин этеуру юсонден торленуе кийирюу юсонден законпроект жарашардылы. Къарал Думаны къарууна берилгенди. Аны баш магъанасы неде? Анда жууагъа тортынуу къалай мадарлары кепроствонде? Ма аны юсонден айтыры бл КЪМР-ни Парламентини Экономика политика, эчки мелик эмда предпринимстволар жаны бла комитетини председатели Ирина Морьяданов тилегенлиб.

«Ирина Евгеньевна, Къарал Думаны къарууна «Россей Федерацияны бир-бир закондателълик актына кеп эттириу игчилени бла сыраны асырлыкъ болмагъанла сапарга эркин этеуру юсонден торленуе кийирюу юсонден» законпроект берилгенди. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

«Россейде актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады. Аны баш магъанасы неде? «Законпроект Россей Федерацияны Президенти агополэ ишюуе азайтуу жаны бла мадарла этюге ден РФ-ни Правительствоуна 2009 жылда 11-чи сентябрде берген буйрыкларына кере жарашарылганды. Дмитрий Медведев былай бардыла окууна айтан эди асырлыкъ болмагъанла бла байламлы праювага буоулукъ этилгени ючюн жууапылыкъны къатыландырдыра керек болганыны юсонден. Законпроектни Къарал Думаны депутатлары Загвалыски,Провая, Штегель жарашарылганды. Ала окомлагъанга кере, ол къабыл этилсе, актылбалыкъ болмагъанланы араларында аракъсы, чагыр, сыра ичгенлени саны азайырга болукъуады.

Тюбешуу

Адамланы ташыууга 10 миллион сом

КЪМР-НИ Президенти Арсен Канокон Шимал Кавказны темир жолларыны (СКЖД) башчысы Владимир Голоскоков бла тюбешкенди. Ол республиканы Къабарты-Малкъарны Правительствоу бла келишимге къол салдыра келгенди.

Президент бюгонлюкде темир жоллада жюк ташыуу бла байламлы проблемаларны кертюргенди. Биринчиден, ол къорканысын темир жолла этен жерлени халларына бурганды. «Аланы тыш керюмдолоери къайгыр эттирди»: жоллары жакс басылды. Иелликни белгилеп, аланы тап халга келтирейик. Биз ол ишлерге ахчаны бир кесегин бөлюрге хазырбыз», - дегенди.

Къабарты-Малкъарны курорт кочюк айнытуу жаны бла планланы юсеринден айта, Арсен Канокон туристлени регион юсонден оюмлары транспорт-да башланы курортланын чертгенди. «Мени Интернет сайтыма республикада жашагъанладан эм къонакылдан вама эм темир жол транспорт-да сервисни осалтыгына таяргыры пымсолола келедиле. Биз жагы аэровокзал ишлетирге сюебиз. Бюгонлюкде Нальчик-Москва-Нальчик рейслери бардырган «Волга-авиа» компанияла келишимде да этилгенди. Алай жетишмген жерледен бири - темир жоллары халды. Мени адамланы кербюсю Нальчикден Москвага барырга уаулукуну жалчытуу жаны бла вопросу кертюргенди. Алайла да ГИБДД-ни патрульларын салдыра тилегенди.

ПРОИЗВОДСТВО

Жангы предприятие ачыллыкъды

Бизни республиканы промышленность предпритиялауны декабрь айда бийик кесестюлу металлдан этилген одис мебель чыгаруучу фабрика къошулукуду. Бахсан шахардагы келенген жууапылыкы болгъан «Иго-металл» общество бла торкюю «Офисная мебель» - «Джеха» фирма бирге 400 миллион сом къоратылык инвестиция проектни тамамлап башлау туралдыла. Проектке къошулу, ивтерлик этген «Джеха» фирма, одис мебельни чыгарууда ачылыкыны тутуп, продукциясын Европаны къырларына жибериу турганына да белгиледи.

САУБАЛАУ

Къазим атлы майдал чыгарылганды

9-чу ноябрде Россеини Лермонтов атлы комитетини председателинен бири Владимир Александрович Захаров «Заман» газетини редакциясында къонакъда болганды. Аны биргесине эди КЪМР-ни халкъ поэти, «Минги-Тау» журналы баш редактору Додуланы Аскер да.

Россеини Лермонтов атлы комитети алты жыл мындан алгъа къуралганды. Аны юю председатели ишлейди андан бери - Владимир Карпов, Расул Гамзатов, Владимир Захаров. Гамзатов ашуушаны уа аны орнунда малкъарда поэт Додуланы Аскерни айыргъандыла. Бу комитет жамауат ишде, литературда да атларын айдыргъан поэтлени, жазыучуны, культураны башка келечилерин да ахшы ишлери ючюн саугъалайды.

Владимир Захаров былай аланы комитетлери малкъар халкыны актылманы Мечиланы Казимни 150-жылгыгына атап, юбийейди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КУЛЬТУРА

Бизге Армен Джигарханян келеди

Къарачууланлы бир неча тёлосу бек сюйген актёрла Къабарты-Малкъарга терк-терк келит башлагъандыла. Кен болмагъан Нольчикде Никита Михалковну башчылыгына бла белгилли кинематографисте келип кетгенди. Шендюе уа республиканы жамауаты театр бла кинону бек айтлыкъ актёрларындан бири - Армен Джигарханян бла тюбешюу сакъылды. Бириси белгилли актёр Валентин Гафт а былай эпиграмманы атагъанды анга: «Жер башындагы эрменлик кыйда азырла, Джигарханян ойнагъан фильмден эсе».

СССР-ни халкъ артисти Армен Джигарханяны творчестволу ингири Профсоюзланы культура дворцинде 12-чи ноябрде болукуду, 18 сагат 30 минутда башланарыкъды. Россеини кинону тауруулу артисти кесини чыгармачылыгыны юсонден айттырыкъды, эсгерилери бла да сферисерилликди, къарачууланлы сорунларына да жууап берликди. Актёр ойнагъан бир къауум фильмден юзюкле да кертюстюлюкюле.

Бу тюбешюу ишине жерлеуе къурагъанды, кеси да ол Армен Джигарханяны театрында ойнады.

Марина ХАПОВА, КЪМР-ни Президенти бил Правительствоуно пресс-службасы

ун эсгергенди. Владимир Голоскоков аны тюзге санагъанды эм былын окууна бу ишни башларга сёз бергенди: «Премимум (СВ) эм «эконом» (купле) классы агополэна берилбиз. Республикада жашагъанланы алгъа сөйилери улу болса, келир жылдан аланы санын кепейтирге да болукуду», - дегенди ол.

КЪМР-ни Президенти СКЖД-ны таматасына Майскиде эм Шихталада автомобиль переледени ишлетирге болулуку этгени ючюн ырызлыгы билдиргенди. Владимир Голоскоков а презервалде къоркунуусулукну жалчытуу жаны бла вопросу кертюргенди. Алайла да ГИБДД-ни патрульларын салдыра тилегенди.

Президент бла тюбешюуден сора Владимир Голоскоков КЪМР-ни Правительствоуно Председатели Александр Мер-

ламы жуушула тамамлана туралды. Шендюеле анда 80 адам урунадыла, фабрика топу проект кюк бла ишлеп тебиресе уа, аланы саны 600-ге жеттирилликди. Адамланы усталайларына борлукуну къайгырды да кепроледи; жагы борудованинда ишлерге юйренсинде деп, октябрьде Турцияга 8 адам жиберилгенди. Бу айда алгъа дагы 22 адам къошулулу туралды.

Жол моик

Бирикген коллектив къуралганды

Жолла жазда, къышда да къайгырылукуну илгеленери белгиледи. Бюнонда тау жердеде алакъа къаруу тын болмагъанлы Элбрус районну жолчулары харконтук ишлеринде да сыйнадыла. Болшандан тошла тошюн, жер юзюле, ырхыла жуууи неде къор кечюн, жол жалчылукусу терк мадарла этинуи, бир-бирле кеселерге кербюсю.

Коллектив о магъаналы борчуу жетишилли тамамлаганы къалай бла жалчытылганыны юсонден бизни корреспондентибиз Элбрус жол управленины таматасы Ахматланы Муратини бла ушакъ эткенди, къыш болумлада ишлетуе хазырлыкъ къалай жалчытылганыны соркъанды.

Муратин Магомедович, сен башчылыкъ этилген коллективни къарууда къайры барганы жолла бардыла? «Муниципальный автомобиль транспорту узуунуу 220 километрден артыкъды. Ала элгеде, Элбрусну тийишинде турист объектиге, башха солуу жерлерге, жайлыкълагъа, чаллыкълагъа этпелди.

Ол жолланы жалаңда 34 километрге аспалты салындыны. Къалганы уа ызыгыр къулоуп ишленгенди да, ма аланы жарууу халда туткан кеп къыйын къоратууу, хал къалай болганыны билит туруу илгелди. Жаууланлы кезуилеринде жолланы ырхы ашагъан жерлерини кеп кере жарашдырырга токъди.

Андан сора да, бизни къарууу-бузда 36 кептор бардыла. Алагъа дайым эс буртуп тургъа керекди. Алгъын жылда жолла эм кепорле ишленуе, аланы жаңгыртууу, реконструкциялауны биз бардырып тургъанбыз. Аха бөлую тохталганыны себепли энди аллай ишлеуе бла юрешмейбиз. Бизни къаруубузда болгъан объектилер жарууу халда тутгъуа уа аха кепден кеп бөлуне барганыны хайырмандан болуму илгенирдуу мадарлары этилгенди.

«Жыл къалай этеди? «Олган айлада уллу чырмау, табытгай болумла бла байламлы къыйын кезуиле болмагъандыла. Кертиди, ол къышда бла быыл жаз башында Элбрусда, артыкъда Адыл-Сууда къар юзюлеуле болуп, жолла бегитилит, турист ба-

Элбрус райондан билдириле

Себеплик этиу

Огурулу халла

Тырнауу шахарда жетинчи номерли интернет школула «Пассажир автотранспортну Элбрус бирлигу» муниципальный унитарный предпритияны араларында огурулу халла къураладыла. Бу предпритие окуу юйге практикка болулуку эмда хар не жаны бла да къолундан келгенге себеплик этеди. Бюгонлюкде, сёз ючюн, окуучуларны жарымдан кербюсю шахарны ичинде транспортта хакъсы билетге бла жорюйюле.

Кеп болмай автотранспортла кеселерини башчылары, КЪМР-ни Парламентини депутаты Темукланы Абдул-Хаким бла бирге сабийлеге къонакъыга келгендиле. Мында алгъа, терде болуучусуа, ахшы шубхлагъача тюбенди. Бир бирлерин алгышлагъандан сора школула къонакъыга деп хазырлагъан той-оюн программаларын кертюстгендиле.

Айлыкъ

Къайгырылуку эмда эс бурру

Жыл санлары келген адамланы кючюне аталгъан жюрек халаллыкъны айлыкы болшанды. Ол баргъан кезуиле Элбрус районда кеп торлан этилгендиле: тюбешюле, ингириле, концертлери. Огурулулу къыгъа, жюрек халаллыкыга да жер табылганды. Сёз ючюн, адамланы социальный жалчытууу комплекс аракъсы жашуулары келген абзаданладан жети жоюзюсюн жарыуларына къайгырылуку эти эмда эс бурра, аланы мындан артыкъ торло-торло жуушуларына болушанды.

Хар замандача, быйыл да октябрь айда къартла кюндюз кетирюу арада жюрек халаллыкыны кезуиу къуралганды. Анда отуз адам солугъан да этил, саулукуларына да къаратхандыла. Вертеранладан жыйрма терт адам жылы тюз азыкъла бла жалчытылганын эдиле. Къолайсыз пенсиячылардан токъсандан тюртюсю аз-ашыкъ наборла алгъандыла. Жашаулары келген адамлагъа Нальчикте барыу ючюн, эчки транспорт да берилген эди. Ала Къарал концерт залда бири республика къуанчыка къатышкандыла. КЪМР-ни бек иги артистерини аламат концертлерине къаргъандыла.

Хар замандача, быйыл да октябрь айда къартла кюндюз кетирюу арада жюрек халаллыкыны кезуиу къуралганды. Анда отуз адам солугъан да этил, саулукуларына да къаратхандыла. Вертеранладан жыйрма терт адам жылы тюз азыкъла бла жалчытылганын эдиле. Къолайсыз пенсиячылардан токъсандан тюртюсю аз-ашыкъ наборла алгъандыла. Жашаулары келген адамлагъа Нальчикте барыу ючюн, эчки транспорт да берилген эди. Ала Къарал концерт залда бири республика къуанчыка къатышкандыла. КЪМР-ни бек иги артистерини аламат концертлерине къаргъандыла.

Бирикген коллектив къуралганды

Жолла жазда, къышда да къайгырылукуну илгеленери белгиледи. Бюнонда тау жердеде алакъа къаруу тын болмагъанлы Элбрус районну жолчулары харконтук ишлеринде да сыйнадыла. Болшандан тошла тошюн, жер юзюле, ырхыла жуууи неде къор кечюн, жол жалчылукусу терк мадарла этинуи, бир-бирле кеселерге кербюсю.

Коллектив о магъаналы борчуу жетишилли тамамлаганы къалай бла жалчытылганыны юсонден бизни корреспондентибиз Элбрус жол управленины таматасы Ахматланы Муратини бла ушакъ эткенди, къыш болумлада ишлетуе хазырлыкъ къалай жалчытылганыны соркъанды.

Муратин Магомедович, сен башчылыкъ этилген коллективни къарууда къайры барганы жолла бардыла? «Муниципальный автомобиль транспорту узуунуу 220 километрден артыкъды. Ала элгеде, Элбрусну тийишинде турист объектиге, башха солуу жерлерге, жайлыкълагъа, чаллыкълагъа этпелди.

Ол жолланы жалаңда 34 километрге аспалты салындыны. Къалганы уа ызыгыр къулоуп ишленгенди да, ма аланы жарууу халда туткан кеп къыйын къоратууу, хал къалай болганыны билит туруу илгелди. Жаууланлы кезуилеринде жолланы ырхы ашагъан жерлерини кеп кере жарашдырырга токъди.

Андан сора да, бизни къарууу-бузда 36 кептор бардыла. Алагъа дайым эс буртуп тургъа керекди. Алгъын жылда жолла эм кепорле ишленуе, аланы жаңгыртууу, реконструкциялауны биз бардырып тургъанбыз. Аха бөлую тохталганыны себепли энди аллай ишлеуе бла юрешмейбиз. Бизни къаруубузда болгъан объектилер жарууу халда тутгъуа уа аха кепден кеп бөлуне барганыны хайырмандан болуму илгенирдуу мадарлары этилгенди.

«Жыл къалай этеди? «Олган айлада уллу чырмау, табытгай болумла бла байламлы къыйын кезуиле болмагъандыла. Кертиди, ол къышда бла быыл жаз башында Элбрусда, артыкъда Адыл-Сууда къар юзюлеуле болуп, жолла бегитилит, турист ба-

Ахыры 2-чи бетдеди.

СУРАТДА (солдан онгъа): Бога-тырланы Ахмат, Оракъланы Ханалиев, Виктор Мартынов, Закир Тавабиев, Къаракъызланы Муса, Чочаланы Ахмат.

Туризмни тийишлисича айныуна чекле чырмайдыла

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Ызы бла РФ-ни МЧС-ини КМР-де Башу управлениснын таматасы орубасары Хусен Сарахов өлөөшгенди. Ол келирген шартлагыа көре, арт 5 жылда бардырылган тинтулденген ачыклагынагыча, туризмге, ботконда бер а алынганын, 90 проценти хазыр болмаганыла, кыйын трассалага чыкканыларга иочун кауугула ишлеге таштенгери чегтенди. Эки жыл тындан алгача туристлени кыоркуусулукларына жалчытуу жагы бла кыоркуусулук сиз куралганын, алай ол ахыр да ишлеменгени эсгергенди, аны хангыртгыга кереклисини белгилегенди.

Андан сора республиканы районларында туризмни айнытуу жагы бла квалый иш бардырылганын эсгергенди. Аны ошондон Черек, Элбрус эм Чегем районлары администрацияларынын башчылары орубасарлары Глашлана Артур, Жапупланы Руслан эмда Хасанш Одживе билдиргенди.

Райондада туризмни айнытуу жагы бла эчки программада бардыла, алай алада белгиленген жумушлары кыоркуу ахча жетиш-

мегени иочун жашауда бардырылмайдыла. Сөз иочун, Чегем чумчулары айнытуу жагы бла инвестиция проект жарадырылганыны эки жыл озганды. Анда тюрлю-тюрлю кыонак ийле, кафе, эстрада майданын эм башка объекте ишлетирге белгиленгенди.

Битеу да бирге бу жумушлагыа 115 миллион сом керекди. «Биз проектти битеу документтерин хазырлап, Туризм жагы бла министрствогыа жибергенбиз, алай андан бери иш жеринден тепмегенди. Адамла келери алларына кафеде, сатыу алауу жерле куурагындагыча, программа кыабил этиле, алай бирлерин кетирерге окуна тошкердик», - дегенди Хасанш Одживе.

Черек райони тибийгачт байлыклары бла республиканы башка жерлеринден ачиди. Алгач бери мингеле бла туристле келе эдиле, арт заманда аны саны биле-биле азайганды, дегенди Глашлана Артур. «Биогенлюде Чирк келгенге, Аушгерни жылы сууларына, Огыры Малкырга адамланы сейрирери барды, алай кыонаклагы санын көбөйтүүгө турист объекте иги ле ныммаганылары, алаы хайырла-

ны бир нызамга келтирилмегени чырмайдыла.

Черек район чекки зонагга туюгшгенди. «Республикада жашаганыла чекки зонадан етер иочун, пропуску 30 кюн, республикадан тышындан келгенге уа 60 кюн сакталганыа керекди. Ол а районда туризмни тийишлисича айнытырга онг бермейди», - дегенди ол.

Бу проблема Элбрус районда да барды. Сөз иочун Адыр-Суу, Адыр-Суу чекки зонагга киргенди. Жапупланы Руслан айтканыга көре, бу жерле чекден 16 километрге тенги бир узакка орналыдыла. «Элбрустурист» эм «Каббалкальнинист» акционер обществолары генеральди директорлары Сабанчылары Азрет бла Моллаланы Салих да республикада туризмни айнытуу кырал чеклене зоналарына туркиге жаралуу жерле, бирде уа объекте окуна киргенери уллу чырмау болганын белгилегенди. «Федеральный законлагыа тийишлиликте туризмни объектери болган жерде кырал чекки теренлигин 5 километрге дерки кыскартырга болуучула. Аны ошондон Россияни Правительствоосуна билдир-

ге керекди», - дегенди Моллаланы Салих.

Сабанчылары Азрет а Элбрусча солурга келгенлени саны аслам болурча кыаллап мадарла этилирге кереклисини тизмеси хазырлаганды. Ол оом этгенде эзиропорта транспортдан башлап кыонак ийледе, кафеде сервисе дерки тауга чыкканыла, тау лыжада учканыла, экстремальди спорт бла кыоршенгени кыоркуусулукларына жалчытуу гыа дерки ишлетирге кереклиси айтылды.

Жыйынтууда сөз сабыленин жай сопулары кыруулу, адамлагы этилген жумушлу иочун хакк тылеуно, тегерекни киркилгенди ариулуно иосунден да барганды. Бу жумушлада нызам тохтадырылгыга кереклиси белгиленгенди.

Ахырында, битеу айтканын жерле, бирде уа КМР-ни Правительствоосуна эсгертиле этилгенди.

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА.

Бириккен коллектив кыуралганды

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

- Алаы иосуринден толорурак айтсанг эди.

Бир халда ишлеген, иги коллектив кыуралганыла. Адабырыныны кыабил бери да кесин борун тынгыла тамаларга итинеди. Юлгоге, атасы да жолу болуу ишлеген Богатырлары Ахмат булгоздерде урунганга отуз жыл чактыла болады. Аны бла бирге Оракыяны Ханалий, Виктор Мартынов алай ауур техника бла жолпаны ташдан, кыардан тазалауда иги кыоршедиле, ишанылган техниккага ремонтну да келери эттедиле.

Кыарындаша Чочайяны Ахмат бла Хусей, Олег Пойшуйко, Макылтаны Мурат - ала барысы да жол ишчилегине, буорунсы да учкаралык жибермейди, техниканы ишге хазырлауу аурулуноуу асламысы ача жетеди. Кыар тошкенге жрайтенин ишлетип тибереучу Жайтууланы Герман да тири кыармашканы бла юлго кыорзотеди.

Баш инженер Ислам Жияяев, прораба Юсупланы Махти, Чамал Бжитатов Бийик усталыкчылар ишчилегине, жолчуларыны иш барынына көп кылым эм заман кыорзотеди. Коллективде жаныз ташыруу Мирозыяны Елена баш бухгалтер болуп управленин окуртуучуу бу бери ишчилеги, борун жетишмилли толтуруу, ыспас алады.

Ушакны ТЕМИРЛАНЫ Анатолий бардырыганды.

ПРЕЗИДЕНТТЕ ПИСЬМОЛА

«Биз Нальчикде кеси юйобюздеча эдик»

2009 жылы 23-чу октябринден башлап 2-чи ноябрге дерки КМР-ни Президентини Интернет-примыишине (www.presidentkr.ru) 75 тилек келгенди. Алгачына, жашуу журт бла жалчытууноуу воллослары 37 проценти, ЖКХ-ны проблемаларыны иосунден таргытуу письмолары 19 проценти, власть органына критикага тартачуну письмолары эм проекте 9 проценти, иште жумуш проблемаларыны иосунден письмолары 5 проценти, саулук саккалууноуу ырыскы жагы бла болушчуну, билем беруу бла байланы воллосларыны иосунден письмолары 1 проценти тутканды.

Интернет-примыишине оконколго болгон сабыни ала анысы болушчуну этиги деп тилегенди. КМР-ни саулук саккалууноуу министрини Вадим Бицуев ол сабы Ростадыгы оконколго жагы бла Илму тинтуу институтга Федеральный квотаны эсебиден тейлини жибергени билдиргенди. Шендо ол имитерацияны кезилуу курсун етеди, регионну квота эсеби бла баргыла турат. Ростот шахардыгы медицина учредженинга барганды сабы эм аны ашырган адам этген транспорт кыоронканы социальный страхованын фондуру регион бөлөмө эм Саулук саккалууноуу министрство кыабилткыдыла. Андан сора да, «Согласие» клуб сабыни ала-анасына 288 410 сом жалчыти бергенди.

Президентини сайтына Ирандан алас письмо келгенди. «Бизни «Зарток» ансамблибизге Кыбаргы-Малкыраны ара шахарында болган «Элбрусда той» деген халкыла аралы фестивалгыга кыабилтширгыа онг бергендиги

иочун жорегибизден ыспас этебиз, - деп жаздыла Арсен Башурувиче Леон бла Лорета Авелисина. - Бизни барыбызга да ара баргыламыз бек иги эм уурумзальск кезиб болганды. Тергенди саулук саккалууноуу, дагы да 8 проценти предложенила эм проекте маганалыдыла, 7 проценти ЖКХ бла байламдыдыла.

КМР-ни Президентини «Коррупцияга кыажуу корошкы эзын-кечеккем да тохтауусу ишлейди. Ары 47-17-79; 47-32-56 телефонла бла сөлөшкере болуучула. Озгана ыйкыны ичинде ол телефонлагы 42 адам сөлөшкере гелди.

«Котляревская ЖКХ» ООУ-ну ишени предриятида иш хакыны тейлеуде ишчилени ошондон сөлөшкере гелди. Шендо ол проблема тамам этиле турады - борч тейленеди. Иш хакыны тейлеуге контролькукты эти жер-жерли администрацияны башчысыны халкыны жашуу кыорайлыкчыларын эм кыоркуусулуктарына ишле жайыны воллосла жагы бла биринчи орунбасарыны боюнуна салынганды.

Ингушская орамда 2-чи номерли общежитиеде жашаганылары электрокочто тохтатылганыны иосунден тилектерине кыарыла андан сора Нальчик шахар округун жер-жерли администрациясыны башчысы Залимгерий Хагаосов шендо мекямга электрокоч берилип башланганды деп билдиргенди. Мындан ары техника болуплагыа көре, электрокочно бермей тохтауу хакыны ишчилеги эчки халда бардырылганды.

Залина НИРОВА, КМР-ни Президентини эм Правительствоосуна пресс-службасы.

ОЛИМПИАДА

Билимиле эришгенди

Устааланы усталыкчыларын есдоргон институтта район, шахар олимпиадала хорлаган тамата классканы окуртуучулары жыйылганы эдиле. Мында «Креветение» бла «Знаток» деген

Солдан онгга: Шауаланы Разият, Ахаланы Лариса, Гузеланы Асият.

эки кыуумга келешини, эришчү алай бардырылганды. «Знатокка» КМР-ни Журналистерини союзуну председателини замистептели Шауаланы Разиятны миллетибизни историсини

дан, географиясындан, адет-терелеринден соруларына сабыл жупула берип, саугаларын ала эдиле - тоз айтсанг, бир конфер.

Бу конкурсада, хар жагындан терен билимлери берген кыорзотуп, биринчи жерлени Биринчи Чегемлик номерли школундан Диналаны Амина, Хасаниндан Холамхаланы Керим алгандыла. Экинчи жерге Биринчи Чегемлик тертончо номерли школундан Мызланы Марат чыкканды. Хасанинда 16-чы номерли орта школун окуучуусу Ностуяны Жананетага иочунчо жер бергенди.

«Креветение» уа, устаала Бзыланы Светлананы бла Жангоразыны Лизаны кыагында жазылган соруларына жууа албер, эки кыуумга келешини эришгенди. Мында

дан, географиясындан, адет-терелеринден соруларына сабыл жупула берип, саугаларын ала эдиле - тоз айтсанг, бир конфер.

Бу конкурсада, хар жагындан терен билимлери берген кыорзотуп, биринчи жерлени Биринчи Чегемлик номерли школундан Диналаны Амина, Хасаниндан Холамхаланы Керим алгандыла. Экинчи жерге Биринчи Чегемлик тертончо номерли школундан Мызланы Марат чыкканды. Хасанинда 16-чы номерли орта школун окуучуусу Ностуяны Жананетага иочунчо жер бергенди.

«Креветение» уа, устаала Бзыланы Светлананы бла Жангоразыны Лизаны кыагында жазылган соруларына жууа албер, эки кыуумга келешини эришгенди. Мында

Ачы жерни алган Диналаны Амина.

Жагы Малкыра эли. Бабутенди школларындан келген сабылге окуулу болганларын кыорзотенди.

КМР-ни Билим беруу эм илму министрствосуна, Чегем районну Билим беруу управленины келечилери Ахаланы Лариса бла Гузеланы Асият да окуртуучуны бу олимпиадага тынгыла турканыларын белгилегенди. Бу эришчүле «Ана тилим-жаным-тиним, мине байлыгым» деген республика конкурсу чеклеринде бардырылганды.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

Документге

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини Культура жагы бла комитетини председателин замистептели айырууноу иосунден Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини Регламентини 22-чи статьясына тийишлиликте Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини **БЕГИМИ** 1.Беланев Аслан Зулибиевичи Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини Председатели Нальчик шахар, 2009 жылда 31-чи октябрда, №152-П-П

Малкыра Республиканы Парламентини Культура жагы бла комитетини председателин замистептели айыргыла. 2.Бу Бегим кыабил этилген кондон кыочуне **ЧЕЧЕНЛАНЫ А.**

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини комитеттерини иосуринден Болумга торлөнүле кийриуноу иосунден Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини **БЕГИМИ** 1.Кыбаргы-Малкыра Республиканы прокурору Кыбаргы-Малкыра Республиканы Конституци-Нальчик шахар, 2009 жылда 31-чи октябрда, №178-П-П

1.10-чу пункту 6-чи подпунктунда «эмда инновациялы» деген сөлөзлени кетирерге. 2.10-чу пункту 1-чи подпунктунда «ол санда инновация политиканы да» деген сөлөзлени кыорзотурга. 3.11-чи пункту 7-чи подпунктунда «Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентинде Жаш тейлоу палатаны ишин бирге тийишдириу» деген сөлөзлени кыорзотурга.

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини Председатели **ЧЕЧЕНЛАНЫ А.** Нальчик шахар, 2009 жылда 31-чи октябрда, №178-П-П

Кыбаргы-Малкыра Республиканы прокурору Кыбаргы-Малкыра Республиканы Конституциясына кыажалуугуноу иосунден Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини БЕГИМИ

Кыбаргы-Малкыра Республиканы Парламентини **БЕГИМИ** 1.Кыбаргы-Малкыра Республиканы прокурору Кыбаргы-Малкыра Республиканы Конституци-Нальчик шахар, 2009 жылда 31-чи октябрда, №179-П-П

1.10-чу пункту 24-чу августта этилген 7/5-91-2009 номерли кыажалуугу кыабил кыорзотурга. 2.Бу Бегимни Кыбаргы-Малкыра Республиканы прокуроруна жиберерге **ЧЕЧЕНЛАНЫ А.**

Кязим атлы майдал чыккыганды

Олтургана: (солдан онгга) Владимир Захаров, Аталаны Жамал, Хучиаланы Ануар, Темлоланы Мухадим; сөлөнгө: (солдан онгга) Белпайланы Мугалип, Биттирланы Аминат, Текуланы Хауа, Аликаны Владимир, Додуланы Аскер.

Ахыры. Алып 1-чи беттеди. Ол бу академияны эки жеринде сайланганды. Анга шагартык этилген дипломну да Мугалипге Владимир Александрович бергенди. «Пушкин, Лермонтов, Кязим, Кыйсын, Коста Хетагуров, Расул Гамзатов ала уллу постледили. Кязим атлы майдал бизге бек багылады, эчки жылуу барды аны. Сау болуугу», - дегенди ол сөзүнө ахырында.

Владимир Александрович да анга редакцияда алай иги тобегерлерине ыразы болганын букчырлганды. Ол Нальчиктен тюзюлде Карабахка баргылы айтканды. Анда Михаил Лермонтовга музей ачылыкчыды. 1837 жылда Карабахкы Шушу деген жеринде болганды замий поэт, аны сөбөлху комитетини башчылары анда музей ачарга ташкеленгенди.

Бизни корр.

Бу уллу аманлыкны не мадар бла да тыяргыа

Ахыры. Алып 1-чи беттеди.

Россияни Саулук саккалуу министрствосуна Нахколия жагы бла илму министр ары шаптарына көре, 2008 жылда акыбалык болмаганылары арасында ичигилеги бек жайылганыны тагысындан хар 100 сабылден 47,5-ы аурулу болганыны ачыклаганды. 1998 жыл бла тенгештиргенде, ол көрүмдө 70 проценти өсөгөнди. Саулук саккалуу битеудини организациясы билдиргенге көре, кыаралда ичигини таза спиртте өтдоргенде, андан 8 литрден артык ичкеле эсе, ол кырал гуч болмай кыаллык тойлодо. Бизде уа 8 литр угай, 15 литрден артык ичкеледи. Кыаралда арт жети жылыны ичинде алгопкочкунен ауруганыны саны бла дунияда биринчи жерни алып келеди.

Бу аманлыкка кыажуу кыорше власта дунияны башка кыараларыны сыналарын да эсе алып болурга? Таш кыаралда кеф эттириучу ичигилени акыбалык болмаганына кантала сатарга кыоймау, анга контроль этуу жагы бла кыалды амалла жоройдоло? -Адепти кыараланы асламы-

сында аракыны, чагырыны сыраны акыбалык болмаганына кантала сатарга арталыда эркин этилмейди. Ол жорук сөзсөз толтурдула. Сөз иочун, АБШ-да саулукту ачылуучу да жууапылыкчылары сарт тохтадырылганды. Биринчи угловный жууапыла тартылырга болуучу, 21 жылы жетмген адам ичигини сарт алырга кыоршо уа, анга таза ичкеле неча жажуат ишлеге жиберилди, андан машинаны жорюртотке эркилик берген кыабилт сыйрылды, аны тюрмө олтургула да болуучула.

Израильде уа акыбалык болмаганыны эки сатканыны жармы жылга тутарга деген жорук барды. Эстонияда уа бир жылга, Швецияда уа 6 жылга окуну олтургула болуучула. Бу законпроекте уа жууапыл тартыну не мардыс кыорзотулду? - Кеф эттириучу ичигилени акыбалык болмаганына саткан тожонго саланган тазирини окуртуучуны бу олимпиадага тынгыла турканыларын белгилегенди. Бу эришчүле «Ана тилим-жаным-тиним, мине байлыгым» деген республика конкурсу чеклеринде бардырылганды.

Ичигилени акыбалык болмаганына кыабилт сатарга аманлыкты тазир санында, аны бла бирге ала ол аманлык ишлерин кеф кере эткен эселе, угловный жууапыла тартылганы эсе, анга угловный иш ачылды. «Көл кере дегениги неди? -Бир жылы ичинде саулук акыбалык болмаганына аркакы, чагыр, сыра неча андан этилген суусун суула сатып, аны иочун административ жууапыла тартылганы эсе, анга угловный иш ачылды. - Кырал Думада басагатады спирт болган ичигилени сатарга чек салуу жагы бла башка законпроект уа эселепмедиле? - Шендо сабыл, билим берген медицина учредженилары кыалларында, алапана 50 метр жууапылукта, сыраны сатарга, ким болганына шагартык кыагыны кыорзоткенине алгопкоч продукцияны, сыраны эмда андан этилген суусун суулары сатарга, ларкыла, киосккада бла чатырлада сыраны сатарга эркин этилуноу иосунден федеральный законланы проектирети оюлоле турдула. Татьяна БОРОВИНСКАЯ, КМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Конкурс

Жюри көп кенгешгенди

Бу конурде УФСИН-ни системасында иштеген кызматкери аркасында бу өрүн сайланганды. «Мисс УИС» деген ат юнион сегиз кыз эришкенди. Анга аталган конкурс Нальчикде Киров аты санаторийде болгонды.

Эришүү беш бөлөмдөн кыргызды. Биринчиден, кызматка усталканын кес сайлап-талыныны юсондон айтканды. 1-чи номерли колонияны экономисти Екатерина Мрынская бля 4-но номерги колонияны кичи инспектору Елена Гудова ишлерин сыймекликтерине атап, назму жазып окуна келгенди. Нальчикни СИЗО-суну инспектору Диана Гашаева бля 4-но колонияны кичи инспектору Марина Шкуова уа бу усталканын аяк-кыялыны кыруулап, кыргызга алай бля кызулук этер юнион сайлап-талыны айтканды.

Конкурсу экинчи кесегинде кызматка Ата журтларын, турган элдерин кылай сыйкырганын билдиргенди. Алай кызылдан бир-бирлери, конуркусу магнансын ачыккылай, жалаанда тарыхны юсондон хатар бля чекенин кылаганды. Марина Шкуова уа турган шахары Нальчикте терекке батпун турганы юнион аны кумурду бля тенгешкенди. УФСИН-ни бөлөмлеринден бирини инженери Куйбулыны Марьяна бля бля бля бля таубуз Эп-

Екатерина Мрынская.

Марина Гуларова восток тейсую сайланганды. Бу кызматкери ахыр сынаулары тоюул эдиле. Алагга энта да вальс тейсеп эришкере, ахырында уа омак жайрыкка кийип санагыга чыгаргга тошгонди. Кызматка уулганын, бюктыгынынга ушай эдиле. Аны аныларга да болукдук, ала харкюнок ишлеринде омак жайрыкка бля бийик чуркунга ушай уга, аскер кийимине кирге юйренгенди. Диана Гашаева бля 4-но номерги колонияны кичи инспектору Марина Шкуова уа бу усталканын аяк-кыялыны кыруулап, кыргызга алай бля кызулук этер юнион сайлап-талыны айтканды. Бу конурде УФСИН-ни системасында иштеген кызматкери аркасында бу өрүн сайланганды. «Мисс УИС» деген ат юнион сегиз кыз эришкенди. Анга аталган конкурс Нальчикде Киров аты санаторийде болгонды.

ХАЗНАБЫЗ

«Чапаевха» кыараргга барабыз

Кырындыша Васильевни киноларын кйргзютуу 1934 жылда 5-чи ноябрде Ленинград башланган эди. Эрттенки сөөккелер керткк кйр адам бармай эсе да, кнйрде залга тойшоу-уруу бля кючдөн кируючо эдиле. Бизни кинобазартегибиз Витя Рамм, «Чапаевни» халкы барсы да жаратканынын, айтылганынын, аныгылапканынын он аныгылапканынын билер журтте да 75 жыл мында олд чыккын газетлеге кыргызганды.

Василий Иванов

Айтхан сөзлери эшитилген кино-театрла ол кезинде Россиеде, артыкта ол аны кыйыр жерлеринде бек аз эдиле, ол себепден «Чапаев» кыаргга бек узакландан жюрюп болгонды. «Поволжская коммуна» газет 1934 жылда 17-чи декабрде жазганына кере, фильмге кыаргга деп Кировград району Трестком машина трактор станциясынын аны колхозчуларында шахарга ойнеш адам келгенди. Ухтомск району Лыткиарио элпни колхозчуларыны жоллары аныда эсе ити да кыска болгонды. Алай эсе да, ала «Чапаев» кыаргга деп Москвага 12 километрин жану, 21 километри да поезд бля барганды. Юйркенди кылаганды уа ала айтырды, апарны ачыгыш салкун турганды, изба-читында олуптур.

Алай болупмга кйле ыразы тойюл эдиле. Ала жер-жерли вальстандан хар эл клубда кинола оюору эдиле, ала эдиле, ала эдиле, деп даулаганды. Алай бля «Чапаев» ата журту кинопрокатны модернизациялауга да себептик эткенди.

Самарканы «Кызыл макка» чарвааны шабат аты ординерлер болуп турган биреуню эгерирлерин басмалаганды эдиле: «Чапаев мени эсимде кече, кон да тохтусузу ишлепкан, сора атыдан тойшо, кызыл аюворчине бля бирге акыс буюн, ариу тейсую адамча кылаганды. Кинода да тоз ма алады ол».

Сталинградчы «Поволжская правда» трактор заводун жыйынай цехини на-чыныгичини болушкучусу А.Пудени жыйылууда айткан сөзүн басмалаганды. Ма ол сөз: «Штада, былайда олуптур турган алай ишчилени кбюосу жашауда алай болмайды, даур-бас тауш бля, папиростана да тарта, обшеринени тизилеп баргын капелччи коллонларыны сечнерияны авторларыны ёпюрюккери болуп дерле. Ажакшан эдиле ала. Шёндө да кёз алпымдады ол кезинде болган ишле. Восток журт. Мен жегил бата-

реены комиссарыма. Бизни аты айтпалганын карловчу дивизионды. Уралдан ётпюп, Челябинскинин арты бля кирип, душманын тыпына чыккыган эди... Шёндөгө дериде да даурбас тауш кыулакларыны кызылдарынан турды, энта да кёз алпымдады ол сикоти пароприцирени бир бири зыгарындан келген беш колонналары...»

«Кызыл Чувашия» газет Чапаев бля бирге Чебоксары районун Будапай элинде жашагыш биреуню пильсомону басмалаганды. Анда былай сёзле бардыла: «Кинофильме кыарганына Василий Ивановни бля биржылкыларды ала Чапаевни адамдыгыны ачыккылапканын денгенди. Артист Бабочкин Василий Ивановичи хар жаны бля да бек тап, болганыча кйргзоталганды...»

«Тифлис ишчи» аты айтылган комидияны жаш Александраны эгерирлерин басмалаганды. Ала РККА-ны Механизациялуу эл модернизациялуу жаны бля академикисны студенти былай айтканды: «Ахыр керем мена атам акжыл ёлюрюню аллында кйрген эдим. Петька бля кирге белген эди... Ол аны сыйгон ординари эди. Петьканы керти тукму аты

Исаев деп болгонды. Мен ол жаш адамны ити тутам эсимде. Кинодо уа асыры жашырак кйрчөндө.

Ол фильмге мен эки кер кыарганыма. Биринчи кыаргандан сора былайды деп айтырча аныламагандым эдим. Мен, тоз сураттача, шарт кёрюмдосон излей эдим. Бабочкинин аузында атамны аузын ошиттиге сөз эдим, атамны эсимде кылаган шыпанын кёрюрге сөз эдим... Бир бөлөк ючдөн сора дагында бардым кинога кыаргана...»

1935 жылда 24-чо апрельде «Литературная газета» жазыучу Виктор Шолоховскийн фильмни юсондон рецензиясын басмалаганды. Литературно оому айтырча кыаты эди: «Чапаев» - келлик онжылккыныкыдында неда бешжылккыныкыды, эштада, андан да кён узак кезимеуню окуна болуп, осал парым, онда кён кемчиликте бля, кылай алай да болсун деп алынганды, ахча да аспам сана чыгарыбаргга жетмей кылаганды... Алай эсе да, лентаны бек игилиги - ол адамны керем жерде болганын неда кесини жерине жете деп, андынан кйргзоткенди...»

Фильмни алтын сёзлери

- Командир кыайда болурга керекте? - Алда, жарыган атдай! *** - Акыла келдице - тонайдыла, кызылгала келдице - тонайдыла. Кыялы кыасына адылма? *** - Шой бол, кына! Урушун кезиунде - косарт да Аллах берген сауугады. ***

«Мен академияларда окумаганыма, алапы бошамганым. - Фрильш Ивановни, сен армияга башчы болалыкымсыз? - Хау. - Фрильш уа? - Хау, Петька, хау! - Республиканы битеу Саултанган кючлеринде ишле. - Бир кысы юйрөнсө. Саултанган кючлерге да оталдык ма башчылык. - Битеудини даржада уа, Василий Иванович, аталдыкымсыз? - Угай, аталлык тойломле. Тилпени билмейме.

«Известия» газетден алынпч басмаланады.

Кыарга кызыруу

Хайырлы семинар

Курортта туристлени кён килеулерни аны кыайда орналганында, рекреация объектиени жашуу болуптурдун сора да, алапы жумушлары кылай бирге бийик доржолу эл культуралы жалчылынырыклары да уллу маганыны тутканын басмады.

Бу тизмени ючюнчюсю, туризми, альпинизми, тау лыжа спортну битеу дунинга белгили Приэльбурьсыда базарында ол излемлеге келимейдиле. Аны сылтату уа ол жаны бля эни специалистле болмаганындады.

Приэльбурьсыны предпринимательтерини ассоциациясы шёндө ол проблеманы тазамалуу бля коршоюди. Ол Москвада ишленген «Вид Трем» деген компания бля байлык тохташдырганды. Компания СНГ-ни ол Российни кыонак юйле индустрияда тренинг-семинарла, эксперт ишле эмда жумушланы жалчылуу сервис аудитни бардыруу бля коршоюди.

Кён болмай аны практик-эксперттери Приэльбурьсыда болгондыла. Ала эки юнион ичинде «Озон-Эльбрус» отельде «Эффективные продажи в гостиничной отрасли» деген темага тренинг-семинар бардыргандыла. Москвачы специалистле Минги тау туйресинде кыонак юйле ишленгенити отелни атыни ити бля айтдырдыр, жерини хайырлы бронировать этерге, адамлагы тау тоюберге эл орнатаргга, кыошак жумушланы жалчылууню юсондон билдириу эл аны фаидалы сатаргга, информация берирге, корпоратив планланы жарашардыргга эл алай кён башка затлагга юйртенгенди.

Тренинг-семинарга кыаты шаханланы айтканына кере, ол фаидалы эл сейр ёткенди. Ала кён жангы зат билгенди, турист объекти аты айтдыр, ары солдурга келгенин санын эдюрдюрю юнион, кыонак юйно иш кылай жарашардыргга кериге юйртенгенди.

А.ТЕМИРОВ.

ФУТБОЛ

Бу жол очкосуз кыалганды

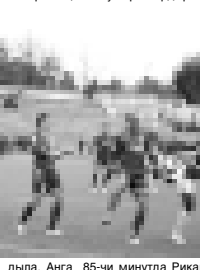
«Спартак-Нальчик» футбол клуб арт кезинде хорларга юйрени, бизни да ити оюнага юйрөнчөк болдурган эди. Бу жол ала кеси майдонларда «Динамо» бля тошбөгенди. Бизни жерлешчилерге бля тенгешчилерге, кыонаккыла сезонуны ахырын осал ётдөрледиле.

Экинчи таймны юсондон айтканды, ол, биринчице, тири башланганды. Болсада 50-чи минутта Комбаровдан келген топну Уилкири спартакчылары кыабасы ашыкканын кийирди.

Кыалай алай болса да, динамо-чула уа тошбююнни тири башлагандыла. Биринчи минутта окуна ала экинчи ачылды. Ропотон 25 метрден топну Радични кыабасы ашыкканын кийирди. Алай тек жолу сакламаган голкиперни абырбардан сыфара тазир майдонга кызулап кыалай кыонаккыла кыабасы ашыкканын кийирди. Алай тек чабылуулук этедиле, алай алапы кыруулачулары нальчикчилеге тазир майдонга кыабасы ашыкканын кийирди.

Тобешюню 75-чи минутунда уа динамочу Кержаков бу оюнда кесини жичи тобуна удырды. Дагыда бир кесектен бизни кыруулачулардан кыачып, ол топну Радични жаны табж жиберди, на-сыхта бу жол топ кыабасыны башы бля кетеди. Алай 1:4 эселден сора да спартакчыла, абызырамай, оюну тири бардырганды.

12-чи минутта Асылдаров топну Шунинни кыабасы ашыкканын штанга саклайды. Бир аздан ала москвачыла кезуло керем бизни тазир майдонга кызулап кыалай кыонаккыла кыабасы ашыкканын кийирди. Ол заманда Кержаков, сол жаны бля кирип, топну спартакчыла кыабасы ашыкканын ашырады - 0:2.

Рикард Шунинни кыабасы ашыкканын кийирген топ шөгзатлык эдиле: 2:4

Table with 7 columns: Команда, О, Х, ТБ, К, Т, Оч. Rows list teams like «Рубин», «Спартак», «Зенит», etc.

дыла. Анга 85-чи минутта Рикард Шунинни кыабасы ашыкканын кийирген топ шөгзатлык эдиле: 2:4

- Кезуло оюну - «Спартак-Нальчик» 2:1 ноябрде Москва - «Москва» команда бля бардырлыкды. Башка команда блялай ойнагандыла: «Химки» - «Томь» - 1:3 «Ростов» - «Сатурн» - 1:2 «Кр.Советов» - «Спартак» - 2:1 «Кубань» - «Москва» - 3:3 ЦСКА - «Рубин» - 0:2 «Зенит» - «Терек» - 2:0 «Локомотив» - «Амкар» - 1:0

ТАПСАХАНЛАНЫ АМИНАТ. Сураты ХОЛЛАНАНЫ Марзият алганды.

Спорт

Жашларыбыз кыаты юрөшкенди

«Россия» - спортивная держава» деген форуму чекеринде Кызанда СНГ-ни эл Балтика кыараланы кубокларына, Российни кубогуну да эришюле бардырдыганды. Биринчи турнирде да кыараланы командасыныкы командасыны санында бизни жерлешчилер Анзор Губюков бек бауландан тутуп эришюле. Беш тошбююндөн ол ююсюнде хорлаганды. Российни команди, Татарстандык жайымдыкы командасыныкы жайымдыкы командасыны ючюнчө жер ючюн эришюле.

Да, Тарастанын спорчуларына хорлатпн, жалаанда терюнчо жерге чыккыганды. Команда Жемталаны Сабий-жаш тбюю спорт школуна жорюген жалаанда кыурапканды. Ала Гажонлаев, Махмудов, Мамедов, Мамедов, Чочялыны Элдир, Рустам Болгов эл Мартин Кардановдула. Жашланы тренерле Гажонланы Юрий, Замир Гоплачев, Олег Ткагелов эл Олег Гешеев кийретедиле.

Бизни корр.

Прокет

Кесамат берикдиле

КыР-ни Культура министрствосу «Дебют деген жангы проекти жашууда бардырганын басмады. Аны баш журтте - чыгармачлыккы иш бля корюшген жаш тбюю болушуу.

Жыл сайын республиканы жолларында жазыла да адамла владели, кызуу табандыла. Ала уа водителерине, пассажириде, жалу адамдыла. Алай болганы уллу жарсыдуу, аны чурмулары кепдоло. Бек алгга автотранспорту кепдолоу бля бардырганды. Алай болганы уллу жарсыдуу, аны чурмулары кепдоло. Бек алгга автотранспорту кепдолоу бля бардырганды.

Ол проекти чекеринде КыР-ни Жазыучулары оюсуу бля бирге «Кудамкашо» деген китاپны («Жаш тбюю» презентациясы болушкучу. Киталда уа энди жазып башлаганын кыабартыны жаш адамланы чыгармачылары басмалагандыла. Ала келери да Жазыучулары оюсуунда ишленген «Меленый пыл» деген кыабартыны литература биригуно члендердиле.

Жыл сайын республиканы жолларында жазыла да адамла владели, кызуу табандыла. Ала уа водителерине, пассажириде, жалу адамдыла. Алай болганы уллу жарсыдуу, аны чурмулары кепдоло. Бек алгга автотранспорту кепдолоу бля бардырганды.

КыР-ни Культура министрствосу жангы китاپны презентациясы болушкучу. Шөгөнцуков аты кыабарты кызыл драмателер 11-чи ноябрде бардырдыгыла. Кеси да ол мөшериятыне 18 саргата басмалагырыкыды. Миллет жаш тбюю чыгармачылык ишлерине сансыз болмай кыаты бардырды уа презентацияга чакырабыз. Ары хакысы киргирге болушкучу. Хол кийимиз!

Жыл сайын республиканы жолларында жазыла да адамла владели, кызуу табандыла. Ала уа водителерине, пассажириде, жалу адамдыла. Алай болганы уллу жарсыдуу, аны чурмулары кепдоло. Бек алгга автотранспорту кепдолоу бля бардырганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ-КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТГАЛАНЫ Жамал. РЕДАКЦИЈА: АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАИЛАНЫ Музафар (баш редактору орусбасары, БЕШИЯЛАНЫ Муталип (баш редактору орусбасары), БИТТИРАНЫ Аминат, ТУКЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейн, ТОКЛУЛАНЫ Борис (журналы секретары). ТЕЛЕФОНА: Редактору айрыкылы - 4243-01. Бир редактору орусбасары - 42-38-21, 42-26-22. Журналы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-94-82. Корректор - 42-63-52. РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЕРИ: Жаманат-политика жашууу бөлөмү - 42-67-68, 42-64-20. Экономика бөлөмү - 42-66-72. Культуралы бөлөмү - 42-75-82. Социалдык политика бөлөмү - 42-46-76, 42-27-59. Жышлыккыла бля спортну бөлөмү - 42-26-39, 42-66-71. Писмоаланы, рекламаланы эл билдирюлени бөлөмү - 42-37-94. Тилмачыны бөлөмү-47-31-28. Сурат алуучу бөлөмү - 42-68-72. Бухгалтерия - 40-81-83. Оператор - 47-26-28, 42-39-65.

Редакция авторла бля кызыгы жорютмейди. Кыял жамалгга рецензия этилмейди эл ала артка кыабартырылдыла. Газетде басмалаганы материалда айтылган оюмда редакцияны оюму бля кесимгеке болушкучу. Ала аныгыш хар зат ючюн, Россей Федерацияны басманы юсондон Законду тирилдише, материалды авторлары кеслери жуушпалдыла. Редакция авторларды 400 гает тизгинден (машичка бля жазылганы 5-6 бет) кезиню азылдыла. Деген Басманы эл адымы информацияны эркинликери юрөшкучу жангы бля Кызарты-Малкяр регион ишкерюуде 1994 жылда 14-чо июнда регистрация этилгенди. Регистрация номер — 0066. Индекс - 51532

Газетин басматга КыР-ни информация коммуникацияла, адымат бирдирюлдөн жанг тбююю ишлери жангы бля министрствуну компьютер службасы жазыр эткенди. Деген 1905 жылда Революция аты республикада полиграфкомбинатла басмалаганды, Нальчик шаар. Лени аты проспект, 33. Газетин ишлери тапдыруу ючюн КыР-ни Жазыучулары ассоциациясы Управленисине жуушпалды. Телефон: 42-06-51, 42-19-97. Газетин роининга сизгю ючюн КыР-ни «Росстат» акционер общество жуушпалды. Телефон: 42-69-34.

Номерге графкирге 19 саргата кыоп салында. 21.00 саргата кыоп салынганды. ГАЗЕТНИ НОМЕРИНЫ ЧЫГАРГАНДА: Тикаланы Фатима - дежурный редактор; Кетенчилены Зульфия - жууаты секретарыны орусбасары; Зезаланы Лида - (3-4-чо бетле); Ахматланы Шадида (2-чи бет); Акучулары Орогура (1-чи бет) редакторла. 360000, Нальчик шахар, Лени аты проспект, 5. Тиражи 3850 экз. Заказ № 3567